

УДК 81'255.4:81'367.622.12 (043.2)

Бабченко М.Ю.

Національний авіаційний університет, Київ

**ПЕРЕКЛАД ВЛАСНИХ НАЗВ
(на матеріалі англійської екранізації та українського
дубльованого перекладу роману Л. Толстого «Анна Кареніна»)**

Питання перекладу власних назв вже довгий час знаходиться в центрі уваги багатьох лінгвістів та перекладачів. Власні назви використовуються для індивідуального позначення предмета без обов'язкових уточнюючих визначень. Існує кілька способів перекладу власних назв, а саме: транслітерація, транскрипція, транспозиція та калькування. Розглянемо ці способи докладніше.

1. Транслітерація – механічна передача тексту й окремих слів, які записані однією графічною системою, засобами іншої графічної системи при другорядній ролі звукової точності. Транслітерація часто застосовується при складанні бібліографічних покажчиків та створенні каталогів.

2. Транскрипція. Відповідно до проведених досліджень, нараз більша частина власних назв передаються за допомогою транскрипції. Виконуючи переклад англійських текстів чи фільмів, що містять європейські імена неанглійського походження, потрібно бути дуже уважним.

3. Принцип використання транспозиції полягає в тому, що власні назви в різних мовах, які розрізняються за формою, але мають спільне лінгвістичне походження, використовуються для передачі один одного.

4. Калькування застосовують для перекладу мовних одиниць, котрі не мають прямого відповідника в мові. Варто зазначити, що окрім кальок існують також «напівкальки», коли одна частина слова запозичена, а інша підлягає калькуванню.

Під час дослідження перекладу художнього фільму «Анна Кареніна» було виявлено, що майже всі використані власні назви були перекладені за допомогою транскрибування. Розглянемо наступні приклади:

1) *“The **Shcherbatskys** are giving a soiree this evening.”* – «У **Щербацьких** як раз гостини.»

2) *“Nearer to Princess Betsy at **Tsarskoe Selo**.”* – «Вона хотіла бути ближче до княгині Бетсі і **Царського Села**.»

3) *“And I’ve got extra land this year at **Kashin** for the haymaking.”* – «І тепер я ще взяв землю в **Кашині** для сінокосу.»

4) *“Please, leave me **Serozha!**”* – «Будь ласка, лиши мені **Серьозу!**»

На основі викладеного можна зробити висновок, що переклад власних назв здійснюється за допомогою транслітерації, транскрипції, транспозиції та калькування. Найпоширеніший спосіб перекладу власних назв – транслітерація та транскрипція.

Список літератури

1. Ермолович Д. Имена собственные на стыке языков и культур / Д.И. Ермолич. – М.: Р. Валент, 2001. – 200 с.
2. Селіванова О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – П.: Довкілля-К, 2006. – 716 с.
3. Имена собственные в оригинале и переводе [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ref.by/refs/29/28256/1.html>.
4. Anna Karenina: The Screenplay by Tom Stoppard based on the novel by Leo Tolstoy [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pages.drexel.edu/~ina22/splaylib/Screenplay-Anna_Karenina.pdf.
5. Фільм Анна Кареніна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://world-ua.com/load/filmi_onlajn/filmi_v_hd_ukrajinskoju_onlajn/anna_karenina_anna_karenina_2012_ukrajinskoju_movoju_skachati_torrent/548-1-0-7706.

Науковий керівник: Плетенецька Ю.М.,
канд. філол. наук, доцент

УДК 811.111 (043.2)

Бегмат А.О., Клим К.Ю.

Національна академія Служби безпеки України, Київ

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПОНЯТТЯ «ДЕВІЗ» (на матеріалі латинських гасел штатів США)

Наявність девізу як життєвого принципу – традиція давня. Ще Римська імперія послуговувалася гаслом *Senatus Populusque Romanus* (Сенат і народ Риму). Лексема «девіз» походить від народнолатинського *divisa* – розпізнавальний знак від *divido* – розподіляю; відрізняю. В українській мові слово має такі значення: 1) стисле формулювання провідної ідеї, програми дій. Правило, заповідь; 2) вислів або слово, що є псевдонімом автора якоїсь роботи, проекту або твору, що розглядається на закритому конкурсі; 3) символічний напис на гербі, щиті і та ін. [1, с. 278]. Також слово має низку синонімів, зокрема: *правило, засада, норма, припис, приписання, пропис, заведенція, узус, регула; закон, заповідь, вимога, канон церк., книжн., установа заст.; принцип, девіз* [2, с. 379].

За традицією, успадкованою від колоніальних часів, 50 штатів, а також низка підлеглих США територій і округ Колумбія мають власні девізи (англійською, латинською або іншою мовою). Національний девіз США – *In God We Trust* («На Бога уповаємо») – прийнятий Конгресом і затверджений указом президента від 30 липня 1956 року. Латинський вислів *E pluribus unum*, що означає «Єдність в різноманітті» (буквально: «Із багатьох – єдине»), з 1782 року фігурує на аверсі Великої печатки США. У штату Південна Кароліна два латинських девізи; у штату Кентуккі також